

nam imenujejo, ne pa, da zavoljo enega samega „nepridnega“ brž vso stranko zmirjajo in zasramujejo, ki tega „nepridnega“ še ne pozná ne in se tudi ž njim ne peča. Jaz na pr. smem o sebi reči, da sem mnogo bolj liberalen, nego vsak „mladočeh“, in sem bil to že takrat, ko Dunajski liberalizem pri nas še ni bil v modi.

Pravi liberalizem se ne skazuje s tem, da bi vničeval obstoječi red in dane postave, tudi ne po zarotbah in razruševalnih načelih, marveč edino le po resničnem prizadevanji, odpraviti vsako krivično zatiranje, vsako služnost med ljudmi; svobodomiselnost je vedno tesno zvezana s sporazumljivostjo, ona spoštuje svobodo drugih in pripoznava vsakemu pravico do lastnega prepričanja, ki ne vodi do krivice in strasti. Zato v naših „mladočehih“ ne morem videti pravih liberalcev, tudi ne pripoznati, da so liberalci, ker svobodo zahtevajoč le zá-se odlikujejo se po brezozirni nestrpljivosti in zasramujejo ter obsojajo vse druge, ki z njimi niso vseskozi enakih misli. Tako nestrpljivost oznanjujejo vsi njihovi časniki, ker brez prenehanja črnijo nas pri ljudéh kratke pameti, češ, da smo vteleseno nazadnjaštvo, njim ravno nasproti. Če smo pa mi res — kakor pravijo — njim ravno nasproti, pozabijo le, da nasprotje konservativnosti ni liberalizem, marveč razruševalnost, da so nazadnjakom nasprotni prekucevalci, fevdalčem komunisti, klerikalcem neverniki in brezbožni itd. Če bi toraj mi hoteli enako povračati z enakim, bi jih mi smeli morali, celó počastiti z onimi nasprotnimi priimki.

(Konec prihodnjič.)

Zabavno berilo.

Obrazi iz domačega življenja.

„Slovenska“ rodovina.

Spisuje J. Aléšovec.

Gospod Ivan Pavček je dokaj premožen trgovec. Rojen je bil na kmetih, sin kmetiških starišev, ki so „Janeza“ v šolo dali, da bi postal „gospod“, ali pa še kaj več. Toda želja se jim ni spolnila, Janezek je v mestni — se vé da — nemški šoli „na kol steknil“ in bi bil moral domá ostati, ker oče niso hoteli več zakladati za „lumpa“. Al „na pol gospod je slab kmet“, si mislijo, ga vzamejo nekega dne v Ljubljano in poprašujejo po štacunah, če je kje kak prostor za Janezka. Kdor išče, najde, tudi oče Janezkov so našli prostor za „fanta“. Vstopil je, pometal štacuno, nosil vodo, zavijal robo itd. in se tako „izučil“. Oče se niso dosti brigali za nj, ker jim ni bilo treba več plačevati. Tudi soseska ga je skoro čisto pozabila in še le ko je čez nekaj let pripeljal se nekega praznika s kočijo v vas, na glavi mogočno pinjo, v roki šibko palčico in za vratom trde, sneženo-bele „zbadače“, so se ljudje zbrali in si ga kazali šepetaje: „Lejte si no! Kakošen je Janez, kakor gospod.“ Takrat je prišel k gosp. župniku po rojstveni list, katerega je potreboval, da se — oženi.

In oženil se je. Vzel je hčer svojega zadnjega gospodarja, ter pričel kupčijo „na svojo roko“. Kedar so prišli oče ali mati v priprosti kmetiški obleki gledat, kako je kaj, so gospá z gospodom nemški govorili in mati ali oče v priprosti kmetiški obleki so dobili jesti v kuhinji zraven hlapca in „lerfanta“. Nekaj časa sta hodila, če tudi le poredkoma, oba, potem le še mati, pozneje pa ni bilo nobenega več. Domá je brat prevzel posestvo in izplačal gospodu Janezu malo dedšino v treh obrokih. Ko je prišel pozneje enkrat prosit Janeza ali zdaj gospoda „Johann“ Pavčka 20 gold. na posodo, so ga gospá zaničljivo pogledali in nekaj nemškega z gospodom spregovorili. Gospod so potem nevoljni precej

glasno zagodrnjali: „Ta žlahta vé za koga, kedar ona kaj potrebuje.“ Brat je to slišal in rekel: „O, Janez, tega pa ne! Ta denar že še lahko drugod dobim, če si ti tak. Bog te obvaruj.“ Na to je zaloputnil vrata in odšel, ni ga bilo več. Zdaj malokdo vé, kje je gospod Pavček domá, njegova gospá in otroci gotovo tega tudi ne vedó.

Gospod Pavček je premožen, zato tudi zeló obrajtan. Zahaja le v popolnoma „gosposke“ družbe. V teh se mnogo in o različnih stvaréh govori, tudi o politiki. Kedar pride kaj novega, se to na vse strani prešetá. In pred nekoliko leti prišlo je nekaj novega ali vsaj pogretega, namreč poganjanje za slovensko reč. Družba, v katero je gospod Pavček tisti čas zahajal, se je o tem vprašanji razdvojila. Prva polovica je pod vodstvom nekega trgovca, ki je bil Pavčkov konkurent in katerega on zarad tega nikdar ni mogel trpeti, izbrala si drugo gostilnico za svoje shode, Pavček pa, kateremu je bil oni trgovec rekel pri odhodu: „Vi pa le rajši tu ostanite“, — se je zarotil takrat: „Pri moji veri, saj tudi bom! Vi ste nemškuvarji, mi pa bomo Slovenci! Taka je! Kar Pavček reče, to veljá.“

In veljalo je. Že drugo nedeljo je prišel gospod Pavček v družbo v čisto novi zurki, rekoč, da le tistega spoštuje, ki nosi zurko. „Pinjo“, katero je dozdej nosil ob nedeljah in praznikih ali pri slovesnih priložnostih, je dal hlapcu, rekoč, da naj jo v Ljubljano vrže. Hlapec pa tega ni storil, ampak jo je prodal za 30 kr. ter v nedeljo šel v Šiško pit.

Gospod Pavček je tedaj postal odločen narodnjak, vpisal se v čitalnico in bil voljen za odbornika. Noben Slovenec ne dvomi zarad najčistejšega domoljubja Pavčkovega, tudi nihče drugi ne, dasiravno ga zdaj ni videti več v zurki. Gorjé mu, kdor bi dvomil zarad njegovega narodnjaštva! Vsak otrok v mestu vé, da je Pavčkova štacuna narodna, zato pa zahaja mnogo mnogo ljudi iz mesta in kmetov k njemu. — —

Tedaj gospod Pavček je jedro narodnjaka od nog do glave. Treba, da ga še bolj na tanko ogledamo in priporočimo kot izgled pravega narodnjaka v posnemanje drugim. Zato podajmo se v njegovo domovje, k njegovi družini, kajti domá se človeka najbolje spozná.

Spomnimo se, da nas je že davno povabil na sklenico „črnega“ po kosilu. Ravno prav, sicer bi ne imeli pravega vzroka priti k njemu, zlasti ob taki uri, ko on in njegovi obiskovalcev ne pričakujejo. Tedaj stopajmo po stopnicah gori. Pri vratih pozvonimo in pride nam odpret hišna, kateri se vidi po vsem, da smo jo z zvonjenjem ravno pri kosilu motili. „So gospod domá?“ prašamo le, da kaj rečemo, ker smo naprej prepričani, da je gospod Pavček domá. „Ne razumim,“ pa odgovori hišna v gornje-štajarskem nemškem narečji, ter nadaljuje ravno tako: „Kaj želé gospod?“ Nekoliko zavzeti takega odgovora v slovenski hiši ponovimo svoje vprašanje nemški. Hišna na to steče v sobo in minuto potem se odpró vrata in gospod Pavček sam nas prime za roko, potegne k sebi in potisne pred sabo v sobo.

Tu je nekoliko mračno, tako da na prvi pogled ne razločimo podob, ki se pred nami iz različnih mehkih sedežev vzdigujejo. Gospod Pavček pa pride očem našim na pomoč z besedo, predstavlja nam še vedno meglene šumeče postave ženske podobnosti.

„Moja žena“, pravi, ko je imenoval naše imé, „tam moji hčeri Chriemhilda in Brunswita. Starejša sinova Gottwald in Engelbert se v oni sobi za šolo pripravljata, mlajši Kunibert in njegova še mlajša sestra Hulda se pa menda zabavata z igračo.“

(Dalje prihodnjič.)

Govor poslanca M. Kramariča

v 13. seji deželnega zbora 13. maja

o predlogu barona Apfaltrerna z načrtom postave o odpravi bire duhovnov.

V 20. listu „Novic“ naznanili smo obravnavo o predlogu barona Apfaltrerna z načrtom postave o odpravi bire duhovnov, poročali, da je bila debata jako živahna ter obljubili, objaviti dotični jedernati govor poslanca Kramariča. Spolnovaje to obljubo, podamo tukaj sledeči govor:

Gospoda moja, jaz mislim, da bi morda za nekatere kraje ta postava bila dobra, ali pri nas, kjer plačujemo s to ubogo vinsko kapljico, smo tako revni, da denarja nimamo in da nam je najlože, če v naturi dajemo. Ko se je zemljišna odveza plačevala, koliko njiv in koliko vinogradov se je prodalo in ravno taka bi se sedaj godila. Ljudje ne bodo mogli plačati in prihajali bodo spet uradniki, ki samo za pot po 16—20 gold. vzamejo. Za en kraj je morebiti postava dobra, za drugega ne. Naj se toraj poprej dezela popraša.

Gosp. baron Apfaltrern je rekel, ko je svoj predlog stavil, 1848. l. so se odvezale vse dajatve. Hvala Bogu, da so te proč! Ali g. baron Apfaltrern naj ne misli, da so duhovni tako tiranski, kakor so bili grajščaki. Grajščak je prišel ter je razbil vrata, če se mu ni dalo, in jaz se nikakor z gosp. baronom Apfaltrernom ne zlagam. Gospoda moja, jaz znam dobro, da če je hlapec, ki je imel celi dan delati, zamudil le pol ure, da je s tem celi dan zgubil. Če je pa malo kasneje delal, pa so ga zaprli. To se toraj ne dá enačiti, to ni v nobeni primeri.

Kar se gosp. Dežmana tiče, je streljal proti duhovščini in je pravil od nekega kaplana, da je pobiral darove in rekel, da mu njegova gazdarica ni nič dala. Kakor tič poje, tako tudi ptica, upam pa, da se bo g. Dežman spomnil Matice ali kmetijske družbe, ko bo oporoko delal. Če si tu ali tam nove zvonove napravijo, kaj to njega briga. Na Dunaji je bila razstava, ki je na milijone stala in je ni več, zvonovi pa, ki primeroma malo stanejo, doné toliko let. (Dobro! na levi — klici na desni: k stvari!)

Jaz se nikakor ne morem s tem skladati, da bi ubogemu kmetu pravice jemali, da bi ne bil z duhovni združen. V tem, gospôda moja, ne tiči nič drugoga, nego Stremayerjevi groši in vi greste na to, da bi vlada duhovne pod roke dobila. Zatoraj je moj predlog ta: slavni deželni zbor naj izroči to postavo sl. deželnemu odboru v pretres, ki naj prihodnje leto o tem poroča, in potlej naj se postava sprejme. (Predlog se podpisuje.)

Dalmatinski zbor,

ki se je začel še le 20. maja, je sklenil svoje zborovanje že 8. dne t. m. Obravnaval je le dvoje domače stvari brez važnih političnih razprav. Pred sklepom zborovim pa je stranka italijanska, razen 4 poslancev, zapustila zbor, češ, da s slovansko stranko ne more zborovati! In tej stranki laški dajejo judovski Dunajski časniki priimek ustavoverne stranke, kajti njim je „ustavoveren“ vsak, kdor je nasprotnik Slovanom.

Mnogovrstne novice.

* Vsem vinskim brozgarcem naj bi se taka zgodila! Sodnija v Offenburgu je trgovca L. Stein a in M. Kahn-a zavoljo prodaje lovšanega (zbrozganega) vina obsodila na 6 mesecev v ječo in 9000 gld. kazni v denarji.

Zabavno berilo.

Obrazi iz domačega življenja.

„Slovenska“ rodovina.

Spisuje J. Aléšovec.

(Dalje.)

Če smo se prej že čudili, ko nas je hišna s svojo nemščino tako iznenadila, se čudimo zdaj še bolj, ko slišimo taka krstna imena ter iščemo svinčnik in listnice, da bi si jih zapisali, ker jih je težko v glavi obdržati Slovincu. Toda čuditi se nam ni dolgo časa, kajti ljubeznjiva gospodinja nas povabi k sebi na zofo — gospod Pavček se spusti tik nas v naslanjač — in prične nemški:

„Jako nas veseli, da nas počastite. Soproj mi je že davno pravil, da vas je povabil na sklenico kave. To ni lepo, da se nam tako dolgo odtegujete!“

Zopet smo malo iznenadeni in gledamo ljubeznjivi odraščeni hčeri, ki ste se nekoliko sramožljivi vsaka na prostor vsedli, iz katerega ste se bili vzdignili pri našem vstopu. Morda naš prijatelj Pavček vgane naše misli, kajti predno moremo kaj odgovoriti, se oglasi prijemši nas za roko:

„Moja žena je namreč vrla Slovenka po mišljenji, a ne zamerite ji, da nemški govori. Je že od mladih nog tako vajena.“

„O, nikakor, nikakor“, hitimo mi pomiriti gospoda Pavčeka.

„Veste, gospod,“ hiti zopet gospá v nemškem jeziku nadaljevaje, „je že tako! Jaz umem vse slovenski, s kuharico se tudi vedno le slovenski pogovarjam, a — je že tako: če nas pride kdo obiskat, govorimo večidel, reči smem, vedno le nemški. Človeku je ta jezik bolj gladek, lože pové, kar hoče in — in — nemški vsak zná. Je že taka navada.“

„Gotovo, gotovo, gospá“, odgovarjamo mi trdovratno slovenski, „vsak zná nemški, slovenski pa ne vsak. Da ne zamerite, gospá, ravno vaša hišna, kakor sem memo grede opazil, je trda nemkinja —“

„Da, da, ne ume besedice slovenski.“

„A, zanimivo! Kako pa potem govori z otroci?“

„Ravno zavoljo otrok,“ nadaljuje gospá vedno v ljubljansko zavitem, vsakemu pravemu Nemcu neprenesljivem nemškem narečji: „glejte, otroci se pri nas najbolj naučé slovenskega jezika — — —“

„Aba, uganem gospá! Trdo nemkinjo ste jim tedaj zato dali, da bi se pri njih najprej slovenski naučila. Izvrstna misel, čestitam!“

„Marijčka“, se vtakne v tem trenutku gospod Pavček vmes, „ali si naročila kavo za našega prijatelja? Jaz mislim, da bi imela že kuhana biti?“

Gospá se vzdigne in šepetavši nemški: „ne zamerite“ — splava po sobi proti kuhinji.

„Ali kadite, prijatelj?“ praša gospod Pavček brž za tem, stopi k omarici ter postavi škatljico na videz prav zapeljivih tlink (smodek) pred nas na mizo. Potem pravi:

„Chriemhilda, skoči, skoči po par žveplenk! Tu jih ni več.“

Chriemhilda se vzdigne izza svoje mizice, na kateri leži šivalno orodje, počasi, se ozre po svojem krilu in odide v drugo sobo, od koder se kmalu vrne s škatljico žveplenk ter jih postavi na mizo pred nas.

„Obžalujem, gospodična,“ pravimo mi z najpriljudnejšim smehljanjem, „da sem jaz, če tudi nehoté, vzrok, da ste pretrgali svoje gotovo jako zanimivo delo. Videl sem prej v vaših rokah knjigo. Ne zamerite, je morda slovenska?“

„Ne!“ mede gospodičina s tankim glasom nemški, „ne!“ Slovensko tako težko berem, pa tudi ni nič tako lepo, kakor nemško.“ (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Celovca 11. junija. (Kuhinja za hrano manj premožnega ljudstva) so odprli 1. dan t. m. Prejšnji dan je bila kuha za poskušnjo vpričo knezoškofa Wiery-a in stolnega kapitela, c. k. deželnega predsednika grofa Lodrona in pa župana Jezernika. Jedí, ki so jih na mizo prinesli, so bile vsem pričujočim različnih stanov jako všeč. Ta ljudska kuhinja je v hiši, ki je dozdana samostanu Benediktinskemu in je posihmal vsak dan odprta od 12. ure opoldne do polí dveh. Kdor hoče tukaj jesti, plača jedí po tarifi, ki je določena, tako-le: za celi porcijon, to je za juho in meseno jed s prikuho se plača 12 krajc., za pol porcijona, ki obstaja samo iz ene jedí, 5 krajc., za kruh 2 krajc. O postnih dnevih veljá juha z močnato jedjo 12 krajc., brez juhe 10 krajc. Ljudstva prihaja sem na kosilo, da se vse tare. — To je res dobredelna naprava, da bi bilo želeti po vseh večih mestih takošnih naprav!

Iz Cola nad Vipavo. (Javna zahvala.) Sl. subvencijski odbor družbe kmetijske je preteklo leto naši občini 190 gold. podpore za napravo vodnjaka podeliti blagovolil, za katere podpisano županstvo v imenu občanarjev izreka najiskrenejšo zahvalo. Res, da vodnjak bi bil imel biti preteklo leto dovršen, a ovirale so to razne neugodne okoliščine. Zdaj se je pa delo vodnjaka z veseljem in dobro voljo pričelo, tako, da je upanje prihodnjo jesen našo živino že iz njega napajati. — Izrekamo pa tudi najtoplejšo zahvalo gosp. oskrbniku c. k. gozdarskih sadišč v Postojni za blagovoljno podeljenih 12000 gozdnih sadik iz Senožeške c. kr. gozdne drevesnice, katere smo med 10 tukajšnjih posestnikov razdelili in ki so se tudi večinoma prijele in lepo rastejo. To naj bode v izgled marsikateremu iz naše občine, ki gleda le na to, kaj bo posekal in prodal. Živa potreba je ljudi spodbujati k pogozdovanju goličav, v ostalih gozdih pa tudi sekuro kolikor je mogoče ustaviti, sicer postanejo naši kraji popolnoma Krasu podobni. — Še posebno se pa zahvaljuje podpisano županstvo gosp. c. kr. gozdnemu nadzorniku v Ljubljani za podeljenih 8 različnih gozdnih semen, katera je v svoji lastni pred 3 leti nasejeni in letos že izpraznjeni drevesnici vsejal. Lepo je videti, kako so drevesca pogнала; ako Bog dá, trud ne bo zastonj, in naši potomci se bodo hvaležno spominjali tega delovanja.

Andrej Rován, župan.

Iz Bizovika pod Ljubljano 14. rožnika. (Čitalnica naša) je imela včeraj popoldne prvo svojo veselico. Oj, to je bil vesel dan! To vam je bilo živahnega gibanja, to vam je bilo naroda od blizo in daleč in še posebno iz Ljubljane tukaj, da nikoli tacega ni še videl naš Bizovik. Venci, zastave, slavoloki, že iz Ljubljanskih Poljan začenshi noter do čitalnične hiše so kazali, s kolikošnim veseljem smo pričakovali predrage nam goste iz Ljubljane. Predhišje, kjer je čitalnica, so naši narodni možje in fantje, naše domoljubne žene in dekleta okinčali kar so najbolj mogli, in čitalničin predsednik z odborom je oskrbel miz in klopí, kolikor se je dalo, če tudi priprostih, zanašaje se na prijaznost svojih gostov, da bodo zadovoljni, če tudi se na kmetih ne more za sto in sto ljudi vse tako napraviti kakor bi radi in se v mestu lahko napravi. In nismo se motili. Na prijaznih obrazih vseh pričujočih smo brali njihovo zadovoljnost. Za gosp. govornike, pevce in godbo bil je napravljen oder, nad katerim je stala z lavorovim vencem in krasnimi belo-modro-rdečimi trakovi okinčana podoba

nepozabljivega dr. Coste. Škoda, da nevajeno kmečko peró ni v stanu popisati vsega, kako se je veselica vršila. Najprej naj povem, da gosp. dr. Jan. Bleiweis, ki, naprošen od našega odbora, je prvi stopil na oder, nas je s svojim prisrčnim in podučnim govorom, v katerem nam je razložil namen in korist čitalnice, tako zdramil, da tudi taki naši, ki so dozdej še odlašali, pristopiti čitalnici, so zdaj obljubili biti njeni udje. Ker je gospod dohtar preprijazno nam pomagal osnovati narodno napravo, je res zaslužil, da mu je po končanem govoru v imenu naše čitalnice mlada Bizavičanka med navdušenimi živio-klici podala krasen venec, katerega je z vidnim veseljem sprejel; na to pa so nam gospodje pevci čitalnice Ljubljanske, ki so nas danes že drugi pot razveselili s svojimi zatega denarja vrednimi pesmami, spremljani od premile nam godbe, zapeli „Naprej zastava slave“. Potem je čitalničin predsednik gosp. Štefè stopil na oder in razloživši veseli stan čitalnice naše je presvitlemu cesarju, ki je postavo dal, da smejo čitalnice biti, zaklical „slava!“ in navdušeni živio-klici so doneli krog in krog. In zopet so nam gospodje pevci z godbo vred zapeli, in govorilo se je in pelo kakor da bi bili v raji. S tem je bil načrt čitalnične besede pri kraju. Načelnik junaškega „Sokola“ gosp. Nolli, povrnivši se ravnokar, kakor je rekel, iz Hrvaškega, pa je potem se še ljubeznjivo spominjal bratov na jugu, katerih prihod v Ljubljano in Bled na veliki Šmarn dan se je že danes navdušeno slavil. Zastavi „Sokolovi“ pa ste vrli Bizovičanki pripeli lepa venca. — Čeravno je več sto ljudi se živahno gibalo danes v našem selu, izteklo je vendar vse v najlepšem redu. In „pratika“ Bizoviška, ki še ima zapisano hudo uro lanskega poletja, si je v veseli spomin zapisala današnjo besedo. Naj bi še veliko tacih bilo, nobene pa une!

Iz Ljubljane. — Komisija, obstoječa iz 5 velicnih posestnikov in župana Novomeškega, katero je deželni odbor naprosil, naj ogleda za Dolensko kmetijsko šolo ponudeni posestvi Grm in Rako, je to pretekli teden storila in poročilo poslala deželnemu odboru.

— (V seji družbe kmetijske) 6. dne t. m. so bili za ude sprejeti sledeči gospodje: Čoš Janez, c. k. poštar in posestnik pri sv. Roku, Kogej Janez, učitelj na Brezovici, Lilek Alojzij, c. kr. davkar v Zatičini, baron Perglas Ernest, grajščak v Hmelniku, Škufca Franc, posestnik na Dragi, Steska Edvard, c. kr. okrajni sodnik v Zatičini, Vencajs Franc, nadučitelj v Postojni.

— Gosp. dr. Razlag zapusti Ljubljano v 3 mesecih in gré za advokata v Brežice, kjer bode tudi oskrbnik grajščine grofa Attems-a

— Gosp. dr. Leitmayr-u, svetniku pri okrožni sodniji, je v Novem mestu tako dolgčas postalo po svojem „gesinnungsgenossen“ gosp. Gertscherju, sedanjem predsedniku Ljubljanske deželne sodnije, da se tudi on za njim preseli v Ljubljano. Gotovo narodnjaki Novomeški tudi po njem ne bodo solz točili.

— (Dragi gostje iz Hrvaškega) so nam napovedani. „Sokolu“ bratovski obisk na Hrvaškem povrnit, pridete pevski družbi iz Zagreba in Siska „Kolo“ in „Zora“ v Ljubljano in v Bled, kjer je na veliki Marijin praznik (15. avgusta) navadni veliki shod. Bratovskega sprejema smejo že naprej zagotovljeni biti.

— (Pri vojaških vajah) poleg Zaloga je 9. t. m. nek vojak med begom pred četo, ki je delala sovražnika, velikega lajhanja v veliki vročini ves slaboten na tla padel; hipoma pridirja konjik, čegar konj padlega s kopitom zadene tako na glavo, da mu iz črepine možgane izbije. — Pol manj! bi menda tudi ne škodovalo, ker niso vsi vojaki enako trdni in močni, in bi se tudi pri vajah moralo ozir jemati na zdravstvene razmere.

(weisse Männer, „modri možje“ bilo bi: die weissen Männer). Takega, ki mu je udov odmrlo (dem Glieder abstarben). Čutil sem, da je moči šlo iz mene (franc. de la force sortit de moi, Luk. 8, 46, hrv. da je iz mene kreposti izšlo; druge slovenske prestave in Vukova imajo nominativ). Kmalu prihití polka iz vseh krajev. Srb. Plačite, dok vam bude suza (= solz). Da je i drugih učeni ljudi živelo, daš auch andere gelehrte Männer lebten. Česki pregovor: Přijde děti jak smětí.

Nepregledno je število sem idočih primerov. Ne domišljam si ni malo, da bi jih bil v tem sestavku obsegel vse, nego hotel sem samo sprožiti stvar, naj pre-mišljujejo i drugi, kakó in odkod vendar to, da je svoje dni Ravnikar čutil potrebo genetiva ondi, kjer je današnji dan malo kdo nas čuti. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

Stroški Dunajskega državnega zbora

od 1. septembra 1872. leta do 21. maja 1875. leta.

Blagajnik Dunajske zbornice poslaniške je preračunal natanko stroške njene v gori navedenem času.

Ta račun kaže 3 milijone in 440.577 gold. 69 kr. stroškov, ki so tako-le razdeljeni: Za opravilnike državne zbornice se je potrosilo 80.931 gld. 53²/₃ kr., — za dnino (diete) poslancem 1 milijon in 984.334 gold. 92²/₃ kr., — za stanovanje poslancev 1 milijon in 51.832 gld. 5¹/₂ kr., — za plače zborničnih uradnikov 82.512 gold. 81¹/₃ kr., — za plačo služabnikov 27.072 gold., — za plačo stenografov, pisarjev in tisek 133.581 gold. 41 kr., — za vzdržanje poslopja in za druge stroške 80.312 gld. 94 kr.

Koliko davkov se pač mora iztirjati, da se poplačajo ti stroški. Vpravičeno je tedaj vprašanje: ali so v tem času izdelane postave tolikih stroškov vredne?

* Ko v naših krajih letos toča dela veliko škodo, trpijo na južnem Tirolskem in Francoskem na več krajih po povodnjah, ki pokončujejo polje in podirajo poslopja, da tudi ljudje smrt storé.

* Južna železnica slabo gospodari, akoravno ima veliko dohodkov. Letošnjega kupona za mesec maj ne more plačati. Prikazalo se je 101 gold. milijon dolgá. Strahovito bogati jud Rothschild jo hudo molze.

* Novo železnico merijo od Celja po eni strani čez Polzelo in ob Paki, na drugi strani pa čez Velenje, Skalsko dolino v spodnji Drauburg.

Zabavno berilo.

Obrazi iz domačega življenja.

„Slovenska“ rodovina.

Spisuje J. Aléšovec.

(Dalje.)

„Ali ste že poskusili, gospodična?“ vprašam dalje. „Morda nimate slovenskih knjig?“

„Pač, pač, oče jih dobijo. Pa jih večidel kuharica bere, ker ne zna družega brati nego slovenski.“

„Na ta način berete le nemški?“

„Kaj še!“ se oglasi gospod Pavček, „moji hčeri govorite dobro francoski in nekoliko laški. Tudi imate več knjig tega jezika in jih včasih berete.“

„O, o, moje spoštovanje,“ se priklonimo; „tako učen jaz nisem. S francoščino bi si ne upal daleč, laški pa ravno toliko razumem, da bi se ne dal prodati. Ob-

žaljujem le,“ nadaljujemo, „da tu v Ljubljani v družbi nimate prilike razgovarjati se v francoskem ali laškem jeziku.“

„O pač, imave je dosti,“ se oglasi mlajša hčERICA. „Mamá govore z nama francoski, papá pa laški, če smo sami; kedar pa kdo pride, govorimo vsi skup nemški.“

„To je namreč tako,“ se oglasi gospod Pavček, ki si je med tem tlinko prižigal, „jaz mislim, da, kolikor jezikov kdo zna, za toliko ljudi veljá. Moja soproga ne zna laški, zato govorim jaz s puncama laški, francoski pa jaz ne znam, soproga moja pa, zato govori ona s puncama francoski. No, nemški oba znava in zna tudi vsak drug, zato pa nama ni treba posebno nemški ž njima govoriti, ker vsak drug govori.“

„Kdo pa potem slovenski govori z gospodičinama?“ vprašamo nekoliko sarkastično.

„O, to pride tako samo ob sebi“, odgovori gospod Pavček, „dekla, hlapec in drugi ljudje v hiši, katerih se človek ne more ogibati. Pa se tudi otroci med seboj vsi vedno le slovenski prepirajo, tega jih ne morem odvaditi.“

„Tedaj ne morete jih odvaditi, da bi se slovenski ne prepirali?“

V tem vstopi gospá, za njo hišna s črno kavo. Tako je pretrgan najin pogovor, kajti gospá ga zasuče na druge reči. Ko mi iz vljudnosti jamemo vedno le nemški govorici tudi nemški pritrkovati, pravi gospá nemški:

„O, prosim gospod, le ostanite pri slovenščini. Jaz jo jako rada slišim.“

Ta hip stopita sina s stranske sobe, vsak pod pazduho nekaj sešitkov in knjig, se priklonita in odideta.

„Fanta gresta v šolo“, opomni gospod Pavček, pogledavši na lepo pozlačeno uro na omari.

„Sta pač še v nižjih šolah?“ spregovorimo mi, le da bi kaj rekli.

„No, Gottwald je v prvi latinski, Engelbert pa v drugi realki“, hiti nam mati ponosno odgovarjati.

„V slovenskem oddelku, se vé da!“ nadaljujemo.

„Ne!“ odgovori gospod Pavček, ko gospá, najbrže, da bi se rešila iz nekake zadrege, skoči v bližnjo sobo ter veli hišni vode prinesti. „Skonca sem res mislil, dati ju v slovenska oddelka, ali — no — veste, človek ne vé, v kako družbo bi prišla.“

„V nemških oddelkih so, se vé da, le taki učenci, katerih se vašema sinoma ni treba sramovati“, opomnimo mi zopet nekoliko ironično.

„Da, da“, se oglasi naglo gospá, ki je med tem nazaj prišla in se zopet nam nasproti pogobnila v mehko zofo, — „da! Engelbert sedi sredi med sinoma vladnega svetovalca in bogatega trgovca, Gottwaldu pa sta soseda sin sodnijskega predsednika in sin barona N.“

„To je pač velika čast, gotovo!“

„Ne zarad tega“, ugovarja gospá nekoliko čmernejše, a tudi z bolj odločnim glasom, „ampak taki otroci so pač bolj olikani, lepšega vedenja in ne tako surovi kakor slo — —“

(Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Celoveca 25. junija. = „Kakor pri vas, tako pri nas“ — so unidan „Novice“ v dopisu iz Trsta potožile o brezobzirnem postopanju lahonov proti Slovencem v mestnem odboru Tržaškem. In resnico je govoril dopisnik. Pri nas postopajo nemčurji še silneje v mestnem odboru kakor pri vas v Ljubljani; vrlemu zastopniku Slovencev gosp. Rosbaherju, katerega se je nemčurska klika tako vstrašila, da je izprva žugala, da noče ž njim zborovati, je svojo — res smešno — mrznjo s tem pokazala, da ga ni volila — v nobenega sed-

pól natisnil Fr. Köke na Dunaji, izdal deželni odbor Goriški. Dobiva se v pisarnici deželnega odbora v Gorici, cena mu je 2 gold.

Imenovani zemljevid, katerega so „Novice“ z zasluženjo pohvalo že omenile, potrdivši častno priznanje, ki je ličnemu delu gosp. Vodopivca došlo v svetovni razstavi Dunajski leta 1873, je vredno pomnožil slovestvo slovensko — slovestvo pravimo, kajti on ni le gol zemljevid, on je tudi zemljepis; na njem se ne nahajajo samo imena, ampak dobro izvoljena znamenja kažejo, kaj je mesto, kaj trg, kaj vas, kje je sedež okrajnega glavarstva in okrajne sodnije, kje župnije itd., kje je železnocestna, poštna in telegrafna postaja; znamenovane so železne in druge državne ceste, skladne in občinske ceste itd. itd. Vse to in še več drugoga priča mnogostransko rabnost Vodopivčevega zemljevida, ki bode pa tudi mnogo koristil poduku v ljudskih šolah na Goriškem. Zato se zdaj, ko zemljevid pred nami leži, ne moremo dosti čuditi dr. Lavriču, čegar iskreno rodoljubje smo zmirom visoko cenili in ga še zdajci cenimo, da ga je strast tako izbegala, da je celó v deželnem zboru agitiral proti izdaji izvrstnega Vodopivčevega zemljevida. To pač je grda taktika „mladoslovencev“, da povsod le podirajo, kar skušeni narodni možje zidajo, sami pa ničesar ne stvarijo razen — črnila na papirji, ki mu dadó imé časnikov, da so grobokopi koristnih naprav domačih.

Zabavno berilo.

Obrazi iz domačega življenja.

„Slovenska“ rodovina.

Spisuje J. Aléšovec.

(Dalje.)

Gospod Pavček močno zakašlja in nam se zdi, kakor da bi se pod mizo njegova noga dotaknila noge soproge, kateri šine nekaka rudečica v lice. Mi čutimo, da utegne pričeti se zdaj trenutek, ko bo vsak jel popravljeni kaj po svoji obleki, in se mislimo ravno vzdigniti, kar vstopi hišna in položi list na mizo.

„A, glediščni list“, vsklikne gospá, „kaj bo li danes? „Eine leichte Person.““

Na ta klic zastane obema gospodičinama delo v rokah in enoglasno spregovorite:

„A, to je pametno! Mama, danes gremo vsi v gledišče, kaj ne?“

„Obrnite se do očeta“, jo zavrne mati.

„Tedaj gospodičini radi zahajate v gledišče?“ se obrnemo mi proti njima.

„Radi, radi, je tako lepo.“

„Za mladino je gledišče šola življenja“, opomni modro gospod Pavček, „zato svoji rodovini nikdar ne branim tje. Jaz sam grem le malokdaj, ne najdem tam prave zabave.“

„Na ta način ste gospodični gotovo večkrat v gledišči?“

„O, skoro vsak večer — z mamó, se vé da“, ploskne starejša.

„Skoro?“ poprimemo mi, „tedaj vendar ne vsak večer?“

„Le takrat ne, kedar se slovenski igra“, počí iz ust mlajše hčere. A za to prenačljeno izpoved zadeveta revico dva srdita pogleda — iz oces očeta in matere ter se po strani nagneta proti nam.

„Vita,“ doni iz ust gospé precej tanek, osoren glas, „idi gledat, kaj dela Hulda. In ti, Hilda, bi nam morda kaj zaigrala na glasoviru.“

„Da, da, gospodična“, priskočimo mi materi na pomoč, „saj bi bil že jaz davno stavil to prošnjo, ako bi bil vedel, da se smem predrzniti.“

Med tem, ko „Hilda“ brska po nôtah na glasovirji brez reda nakupičenih in se pripravlja, se podviza gospod Pavček pojasniti ali pogladiti odgovor neprevidne in prenagle „Vite“, razklada je nam:

„Ne da bi ne marali jaz in moja rodovina za slovensko gledišče, Bog varuj! Saj veste, da sem Slovenec. Ali skoro vselej se tako primeri, da ne moremo nikakor od doma. Tako na pr. smo se zadnjič že pripravljali, da bi šli, in ravno sem hotel hišno poslati po vstopnice, kar pride gospá svetovalka P. in — no, saj veste, vrat jej ne moremo pokazati, in tako ni bilo nič z glediščem. Ravno tako je bilo predzadnjič. Nenedoma nam popoldne pošlje gospá predsednica N. povabilo na tombolo. Ako bi bili odrekli, bila bi zamera, in tako tudi nismo šli v slovensko gledišče.“

Pri zadnjih besedah že zapoje pod rokama gospodične „Hilde“ glasovir, tedaj vtihnemo vsi in obstopimo doneči instrument. Kar slišimo, se nam zdi, kakor da bi se glasovi med sabo podili, prepirali, ječali, preganjali, pobijali in to brez prenehanja, brez prizanašanja, brez umirjenja. Slednjič je vsega konec, zdi se nam, ko da bi glasovi, pripodivši se do prepada, vsi ob enem padli vanj ali da bi se jim bila sredi vođe brv prelomila.

Gospica si mane in vleče prste in nas pogleda nekako zmagovito. Mi, se vé da, smo zavzeti take umetnosti, ploskamo rahlo z rokami in se nagnemo proti glasoviru, kjer beremo na čelu te umetne zmešnjave „Rhapsodie von“

„Vrlo, izvrstno!“ vskliknemo, „to je res prava umetnost. Prav iznenadili ste me, gospica. Kako bi morala še le teči izpod tako izurjenih prstov kaka slovenska, domača melodija! Skoro si ne morem tega prav misliti. Res, da navadne slovenske ne podajajo umetni roki hvaležne prilike, skazati vso svojo izurjenost, ker so prelahko stavljené; ali meni se zdi, da utegne ravno v njih umetnik najti priliko, da pokaže svojo občutljivost, globokost misli itd.“

Mesto hčere pa odgovori mati:

„Gotovo, gotovo, gospod! Tudi moja hči je igrala nekatere slovenske, dokler se je učila; zdaj so ji pa prelahke in jo dolgočasijo — ne“, se popravi, ko vidi, da se pri tej besedi naša usta nekoliko zategnejo, „hotela sem reči, naveliča se jih — ej“, se popravi vnovič, „da ne najdem prave besede —“

„Hoteli ste reči: prenavadne so gospici“ — jej pomagamo mi, „ali z drugo besedo: v družbi, kakoršna se pri vas shaja, ne najde poslušalcev, katerim bi bile slovenske melodije všeč.“ (Konec prih.)

Naši dopisi.

Iz Dunaja 10. jnlja. = Pritožbe zaradi dragine so pri nas na Dunaji že več časa tako na dnevnem redu, da mi „Novice“ ne bodo za zeló vzele, ako namesti politike, ki je že predolgočasna postala, jim danes na mizo položim kruh in meso. Povedati namreč hočem, da je pravda o dragini kruha in mesa prišla celó do pisarnice ministerstva kupčijskega, katero pa v tacih zadevah drugzega storiti ne vé in ne more, kakor to, da po komisijah izvedencev, katere se „ankete“ zovejo, preiskavati dá pritožbe; svét je pa po končanih komisijah navadno tako moder, kakor je bil — popred. Pa naj povem, kar sem „Novicam“ povedati hotel. Časnik, ki mu je imé „Extrablatt“, je posebno uganjal strašanskih hrup o dragini Dunajski, rekši, da meso Galiških volov je v Londonu cenejšé kakor na Dunaji,

ski kmet je preponosen, presamosveten, da bi se dal od meščana okoli prsta oviti. Tirolski kmetje poznajo svojo moč, kajti v vseh bojih, ki so jih imeli, se za meščane niti zmenili niso, kmetje sami so se vzdignili, in tudi njih vojskovodje, kakor Andrej Hofer, Speckbacher, Haspinger, Wintersteller in drugi, so bili kmetje, duhovniki, krčmarji, ljudje iz prostega naroda. Pomagali so jim tudi meščanje, pa ne kot kolovodje, ampak kot pritikleji. Zato Tirolski kmet nima nič rešpeka pred meščanom, nasprotno se iz njega norčuje, in poje:

„Wir Oberländer, felsenfest,
Als wie die Ferner gfrora,
Und seh'n wir so an Stadtherrn,
So nehmar'n bei die ohra“

(po slovenski: mi gorenci, trdi ko skale, in zmrznjeni ko ledene gore, če vidimo kakega škrica, primemo ga za ušesa.)

Jasno je po tem takem, da si liberalni meščani niti ne upajo, ponujati kmetom svojih kandidatov. Le en stan je, ki ga Tirolski kmet poslušaja in uboga, namreč duhovnike. Razume se, da vpijejo liberalci mnogo o neumnosti in zaslepljenosti kmečkega ljudstva, pa jaz mislim, da noben narod ni tako neumen, da bi ne vedel, kje ga čevelj tišči, in da bi ne znal razločiti prijatelja od neprijatelja. Masa vsacega ljudstva, ki ne razume vseh političnih zmešnjav, je vendar obdarovana z nekim prirodnim nagonom (instinktom), kateri se nikoli ne moti, da zna ločiti pravo od nepravega.

Prišel sem enkrat v Ljubljansko okolico, in prašam dobrega znanca, kako je to, da ljudstvo, čeravno politično tako malo izobrazeno, je vendar tako narodno? On mi odgovori: „Res, da skoraj nič ne vedó o politiki, pa vódo od krvi vendar znajo razločiti.“ Jaz sem bil z odgovorom popolnoma zadovoljen.

Pri tej priložnosti moram omeniti, da Tirolsko ljudstvo nikakor ni neumno, in tistih kretinov, ki se najdejo po nemškem Koroškem in Štajarskem, tukaj ni videti. Slišal sem vedno mnogo govoriti o pobožnosti Tirolcev; in prepričal sem se sedaj, da je res. Vse polno je po deželi samostanov in cerkvá; kapelic, križev pa že celó vse mrgolí. Celó liberalci so primorani hoditi ob nedeljah k maši, in o veliki noči k spovedi, če nočejo, da se za njimi s prstom kaže.

Toda tudi ni vse zlato, kar se sveti, in mnogokrat je pobožnost le zunajna in formalna „zavolj ljudi“. Vkljubo vsej pobožnosti se znajo med sabo dobro oplahitati (oslepariti). Sploh sem našel med Tirolci mnogo nagnjenosti do goljufije. Nikoli nisem videl Tirolcev kvartati, da bi ne bil eden ali drugi, ali vsi, malo goljufali. — Tirolci niso odkritosrčni ljudje; niti med sabo si ne zaupajo, toliko manj tujcu. Sploh tujcev ne marajo. Tako so izključljivi in samozasebni, da smatrajo še tacega za tujca, ki pride iz druge doline. Ta ekskluzivnost je kriva njih nezaslišane geografične nevednosti. Kmetom bi se ne čudil, pa da celó iz omikanih ljudi, uradnikov, advokatov itd. nobeden nič ni vedel o Avstrijski geografiji, temu sem se zares čudil. Niso vedeli niti za Ljubljano, niti za Kranjsko. „Lai-bach“ in „Villach“ so zmerom zamenjali, ravno tako „Kärnten“ in „Krain“.

Drugače jim nisem mogel dopovedati, kje sem domá, ko tako, da sem rekel: „an der kroatischen Grenze.“ Pa potem je bila zopet zmešnjava, eni so me imeli za Hrvata, drugi za Ogra. Iz vseh izhodnih dežel jim je bila samo Ogerska znana. Ko sem hodil v svoji sokolski surki, se jej niso mogli načuditi, eni so se smejali, drugi pa so rekli, da lepo stoji. Opazil sem pa na svojo veliko žalost, da je že korupcija našla pot med ta čvrsti narod. Nikjer nisem našel prave ljubezni med

mladimi ljudmi, tiste idealne ljubezni, ki prebiva v sredi srca, kakor pojó slovenski fantje:

Ravno v sredi moj'ga srca
Ena rožica cveti —

našel sem le spolske gone brez vsacega idealnega okvira. Mogoče, da se motim, in da se zna ljubezen na Tirolskem bolje skrivati, kakor drugod, ker Tirolec je zaprt, in ne nosi srca na jeziku. Pa da bi se srčni čut niti v podobi pesmice ne upal na dan, tega ne verjamem. Kakor za ljubezen ne, tako tudi za prijateljstvo nisem našel odkritih src; povsodi le tista nezaupnost in samosebnost! Človek, ki je bral in občudoval polnosrčnost takih junakov, kakor Hofer in Speckbacher, mora ali misliti, da se je ljudstvo od Hoferja sem mnogo pokvarilo, ali pa, da srčnost tega naroda spi, in se le ob burnih časih zbudi. Tudi o hrabrosti sedanjih Tirolcev nimam prav visokih misli; Kranjci se mi veliko bolj pogumni zdijo, da o Srbih in Hrvatih ne govorim. Sploh pa mislim, da so Tirolci največe brave vedno le s tem dosegli, da so sovražnikov na svojih nepristopnih gorah čakali, in iz zatišja streljali, ker jim služi cela dežela, kakor ena sama velika trdnjava.

(Konec prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Črno-rumena zastava — zastava Avstrijskega cesarstva — prepovedana na Ogerskem! Tako se piše „Bohemii“ iz Budapešta. Poštar Požunski je namreč pred svojo hišo o smrti cesarja Ferdinanda razpostavil Avstrijsko zastavo, in zdaj je — če se „Bohemia“ ne laže — po ukazu Ogerskega kupčijskega ministra v sodniški preiskavi zato, da se je na Ogerskem drznil razviti Avstrijsko zastavo! Res, vsak dan nova znamenja, kamo jadramo.

* Siromaštvo na Dunaji se je prav očitno pokazalo po preiskavah stanovališč, med katerimi je razposlana ondota komisija našla 3500 tacih stanovanj, ki celó niso namenjena za prebivalstvo ljudi, ki pa vendar zaradi siromaštva morajo stanovati v njih, 205 so naši celó tacih, v katera ne pride nič zraka in nič svetlobe; 2200 je tacih, ki so mokrotna tako, da voda po stenah stoji, v 357 je nagnječenih prebivalcev toliko, da komaj dihajo itd. Taka stanovališča so naši pri 512 čevljarjih, pri 232 mizarjih, pri 128 ključarjih, pri 119 tobakarjih, pri 64 pekih, 48 gostilničarjih, pri 40 mesarjih, pri 39 krojačih in več družih.

* Tudi na Angleškem delajo povodnji po več krajih silno škodo. Naravoslovci ugibajo: od kodi letos toliko vode v podnebjí?

* V Trutenau-u na Pruskem so nekega pastirja požrle njegove lastne svinje. Pastir, 60 let star človek, je na polji, ko je pasel svinje, izgubil po krvotoku toliko krvi, da je omedlel in na tla padel. Svinje, prišedši v njegovo bližino, postale so krvilakomne, navalijo se čez pastirja in snedó ž njega vse meso do kostí.

* Žitna letina na Ruskem, Francoskem in v Ameriki ni obilna.

Zabavno berilo.

Obrazi iz domačega življenja.

„Slovenska“ rodovina.

Spisuje J. Aléšovec.

(Konec.)

S temi besedami smo — to čutimo dobro — zadeli vse ude družine. Zato je ravno prav, da priteče v tem trenutku najmanjša hči, okoli pet let stara deklica, v

sobo, za njo blizo 6leten fantič in za obema „Vita“, ki si pa ne upa priti v sobo, menda, ker ji je še prejšnja podnosnica v spominu. Otroka pritečeta vsak zložen papir v roki in pomolita očetu, kar sta prinesla. Besede, katere pri tem silita iz ust, se nam zde jako nerazumljive in še le, ko jih oče ponavlja, zvedo, da imajo biti nemške. Izročivši prineseno pa se zapodita nazaj in zažvrgoleta slovenski.

„Časniki“, pravi oče ter položi, kar je prejel, na mizo, „jih bom zvečer bral.“

„Dovolite“, spregovorimo mi, „da jih malo pogledam. Pričakujem namreč neke novice, ki se mi zelo važna zdi. Saj so časniki slovenski, ne?“

„Ne“, se izgovarja nekoliko zadrežno gosp. Pavček, „ti so nemški. Naročil sem jih zarad kupčije.“

„Aha, na slovenske ste pa naročeni, da jih berete in podpirate. Vrlo dobro! Slava vam!“

„Se reče“, pa nadaljuje še bolj počasno gospod Pavček, „berem jih že sèm ter tjà v kavarni, pa saj ne prinašajo nič posebnega, kar bi se v drugih listih ne bralo. Pa tudi človek ni tako premožen, da bi za vsako reč denar tje metal. Moj Bog, časnikov je danes ko gob v gozdu!“

„Gotovo, dobrih in slabih, zadnjih posebno med nemškimi. Slovenci jih nimamo mnogo, a ti so dobri. Če je vsak bolj premožen Slovenec naročen le na enega, že lahko vsi shajajo. Na katerega ste vi naročeni, če mi je vprašanje dovoljeno?“

„Hm“, odgovarja gospod Pavček prižigaje si tlinko, „že večkrat sem mislil naročiti se na tega ali tega, pa ne vem, kateri je bolji — in vrh tega —“

„Je vselej kaj vmes prišlo, da ste pozabili“, izpolnimo mi njegove besede.

Gospá, ki je že ves čas nekako nemirno stopala zdaj na to, zdaj na ono nogo, pogleda na uro in pravi:

„Joj, že štiri! Jutri je ples in obleke še niso v redu.“

„Ples?“ poprimemo mi, dasiravno smo dobro razumeli, kam leti gospejna opomba, „ples? v čitalnici? A, ne zamerite moji pozabljivosti, — na strelišči je ples. Obžalujem, da nisem še nikdar imel prilike videti vaših cvetečih hčera v čitalnici. Gotovo bi bili živi cvetici v vencu gospá in gospodičin —“

„Ne zamerite, gospod“, mi seže gospá v besedo, „v čitalnici mi nimamo znanja in potlej — se ne vé vselej, s kom da se pleše. Se priporočam, gospod!“

S tem gre v drugo sobo, „Hilda“ za njo.

To je dosti jasno! Čeravno smo kot Slovenec le na pol omikan človek, vendar vemo, kaj nam je storiti. Iščemo tedaj svojega klobuka, katerega nam vljudni gospod Pavček že naproti prinese, podamo gospodu Pavčeku roko in izgovarjaje se, da smo ga nadlegovali, se pomikamo proti vratim, pri katerih nam gospod Pavček še roko podá rekoč: „Me je prav veselilo! Saj se bova videla v čitalnici“ — ter odidemo, a za nami se vrata precéj trdo zapró.

Zunaj ne znamo odpreti zapaha pri vratih vrh stopnic, mora nam priti hišna na pomoč. Ta nam, ko se spustimo doli, še pokaže, da se je, kar je v Ljubljani, vendar že nekaj slovenščine naučila, kričé za nami: „Rokusmuk, gaspud!“

Tako smo spoznali „slovensko rodovino.“ Kar smo vse to doživeli, ne gremo radi h kaki rodovini, če slišimo, da je „slovenska“. Morda niso vse take, a strah je — strah, — ne upamo se več. Taka je!

Naši dopisi.

V Gorici 18. julija. — „Napredka“ ni pri nas ne konca ne kraja. V 10–20 letih nismo prejšnji čas sli-

šali toliko o umorih in družih hudodelstvih, kakor zdaj v par tednih. Preteklo nedeljo (11) ponoči je nek mladeneč Kn. v Št. Ferjanu (dobro uro od tod, v Brdih) zabodel z nožem nekega M. v tem, ko ga je ta z roko po glavi mahnil. Pet ur je ranjenec še živel, sv. olje dosegel in potlej molčé trobental — surovost kmečke mladine čedalje bolj rastočo in pa nevarnost ponočevanja in pijančevanja. Tako se na kmetih in praxi tolmači „svobodnjaštvo“. — Meseca oktobra t. l., o času deželne učiteljske konferencije, se napravi v Gorici razstava učnih pripomočkov. Poduk zastran nje se ravno razglašá po časnikih; naj tudi „Novice“ prinesó ta razglas in ž njim pripomorejo, da bode razstava obilna. — Naše mestno starešinstvo, ki ima letos prav po gostem seje, sklenilo je med drugim pogodbo z g. Ritter-jem, da prepusti mestu svoj vodotok iz Stračic (iz Soče). Stavijo se že cevi po mestu, da se voda na vse strani razpelje. Tudi v krasni mestni vrt pride ena žila za ondašnji vodomet. Pili pa menda te vode ne bomo. — Nov trg za sadje in zelenino nam naredijo iz gosp. Persa-vega vrta (pri tisti hiši, kjer je c. kr. okrožna sodnija). — V Podgori (četrt ure od tod) sta pogorela 12. julija 2 skednja z žitom. — Tacega jesensko-deževnega vremena meseca julija nismo še nikoli imeli, kakor včera in danes. Vsled ugodnega vremena je letos turšica 1½ seženj visoka, da trte in drevje, oziroma rakle zakriva. Če Bog ohrani grozdje, bo vendima obilna. — Kar je „cerkev“ od nekđaj pridigala, storil je našega mestnega starešinstva „liberalizem“. Prepovedani so v mestu poletni plesi pod milim nebom (somenji, sagre), ki so bili pri nas že prava manija postali. Žalibog, da ta zaželeni napredek na kmetih ni še prodr, čeravno mnogoteri nasledki ponočnega plesanja že davno v nebó vpijejo. — 4. avgusta se začnó na gimnaziji zrelostne preskušnje, potem pride viša realka na vrsto; dne 14. avgusta se šolsko leto končá. — Zoper prenarodbo šolskih počitnic je naš deželni zbor v poslednji sesiji ostro protestoval. Če bi ostalo, kakor letos ($\frac{14}{8}$ — $\frac{15}{10}$), ne bi menda nikdo ugovarjal; ali s 1. oktobrom začeti, kakor ima biti v prihodnje, to je za naše kraje, naravnost rečeno, kolosalna neumnost. Otroci morajo prav tisti dan dom zapustiti, ko se vendima odprè, ne gledé na to, da mestna gospôda navadno do vseh Svetih rada na kmetih ostane. In pa razlika med našimi kraji (gledé počitničnega reda) in družimi deželami je zdaj skor še večja, ko prej. Kaj čemo, dežele morajo plesati, kakor na Dunaji godejo!

Program razstave učnih pripomočkov,

ki se ima, kakor naš dopis poroča, napraviti v Gorici in Poreču o jesenskih počitnicah, določuje to stvar tako le: Razstava bo obsegala a) reči za oskrbovalnice malih otrok in otroških vrtov, b) učne pomočke (učila) in šolska dela ljudskih učilnic, c) obrtnijskih in družih strokovnih šol, d) zavodov za gluhoneme. — Jemale se bodo v razstavo: A) risarije stavbenih in situacijskih načrtov ali pa modelov; B) učni pomočki, ki se na teh učiliščih upotrebujejo; C) izdelki učenški.

ad A. Kar se tiče omenjenih načrtov, naj se pošljejo samo taki, ki druge presegajo. V to vrsto spadajo tudi: mize, skrilne pisnice, klopi, pisalniki itd. dotičnega učilišča, ktere reči, če so v katerem oziru zanimive, najse pošljejo v naravni velikosti ali pa njihovi modeli ali na kartonih narisane. Tako naj se tudi ozir jemlje na: priprave za prezračevanje (ventilacijo), za kurjavo v šolah, na načine razsvetlevanja soban, na stranišča, posode za vodo učencem namenjeno, na kópeljne naprave za otroke v varovalnicah in šolah, na